

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА до навчального плану

Код та найменування спеціальності: **025 «Музичне мистецтво»**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Спеціалізація: **композиція**

Освітня програма: **освітньо-наукова**

Форма навчання: **денна**

Загальний обсяг у Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі – **120 кредитів**;

Строк навчання: **1 рік 10 місяців**.

Навчальний план затверджено Вченою радою ХНУМ імені І.П. Котляревського, Протокол № 11 від 29 червня 2017 р.

Відповідає вимогам стандарту освітньої діяльності (за наявності): новий стандарт вищої освіти знаходиться в розробці. Учасник розробки нового стандарту мистецької освіти – Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського; заступник голови підкомісії НМК зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» – заслужений діяч мистецтв України, декан виконавсько-музикознавчого факультету, професор кафедри композиції і інструментування ХНУМ імені І.П. Котляревського Турнеєв С.П. (наказ № 375 «Про затвердження персонального складу науково-методичних комісій сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН» від 06.04.2016 р.)

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання: прийом здійснюється на підставі здобутого ступеня освіти «бакалавр», ОКР «спеціаліст», ступеня освіти «магістр» (за іншою спеціальністю).

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується невизначеністю умов і вимог.		
1. Цикл загальної підготовки Гуманітарні та соціальні дисципліни Дисципліни наукової (фундаментальної) підготовки		
Здатність використовувати знання та методи споріднених гуманітарних дисциплін та інших галузей наукового знання для аналізу та обробки експериментальних даних та моделювання художніх явищ і процесів; вміння використовувати інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань в галузі професійної діяльності. Здатність толерантно сприймати культурні різниці, цінувати та поважати різноманітності та	Вміння застосовувати знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва в музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності.	Культурологічні аспекти музичного мистецтва

<p>мультикультурності.</p>		
<p>Здатність до письмової та усної комунікації з фахівцями галузі культури і мистецтва. Здатність отримувати актуальну інформацію зі світових фахових видань. Здатність розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й спеціалізовані дискусії за своїм фахом; нормально спілкуватися з носіями мови з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів, жодній із сторін; чітко, детально висловлюватися на широке коло тем. Здатність висловлювати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи «за» і «проти». Здатність ефективно застосовувати риторичні прийоми, які використовуються в презентаціях і виступах іноземною мовою.</p>	<p>Вміння: вільно спілкуватися з іноземними діячами музичного мистецтва, мати навички професійного перекладу наукової та методичної літератури мистецького спрямування. Вміння володіти широким спектром мовних засобів, які дозволяють ясно і вільно в межах відповідного стилю висловлювати свої думки на загальні та професійні теми. Вміння спонтанно висловлюватися іноземною мовою на будь-яку тему в професійних ситуаціях; користуватися професійною лексикою іноземної мови. Вміння здійснювати термінологічний пошук; демонструвати впевнене володіння організаційними структурами, службовими частинами мови та іншими засобами зв'язності.</p>	<p>Іноземна мова</p>
<p>Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів, застосування отриманих навичок в своїй практичній діяльності. Здатність до критики та самокритики. Здатність проявляти розвинуті комунікативні та особистісні властивості. Здатність до вивчення та накопичення досвіду дослідників; використання у своїй практиці здобутків логіки та ораторського мистецтва; застосування основних термінів. Здатність до аналізу особливості логіки та ораторського мистецтва у міській діяльності.</p>	<p>Вміння обґрунтовувати власну думку щодо проблемних питань, мати навички критичного аналізу, володіти фаховою термінологією та культурою мовлення. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, чітко формулювати мету та обирати шляхи її досягнення. Вміння самостійно оволодівати знаннями; працювати з додатковою літературою з логіки та ораторського мистецтва; використовувати різноманітні підходи при розгляді явищ і процесів; проводити логічні операції з поняттями; ставити коректно питання та вміти давати</p>	<p>Логіка і ораторське мистецтво</p>

	<p>правильні відповіді; підбирати матеріал для виступу; працювати з матеріалами для виступу, в тому числі допоміжними;</p> <p>використовувати різноманітні підходи при різних видах виступів; реагувати на перешкоди під час виступу; обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем; критично аналізувати виступи інших студентів.</p>	
<p>Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі власних наукових розвідок. Здатність вибудовувати і реалізовувати стратегію і тактику свого інтелектуального розвитку та самовдосконалення.</p>	<p>Вміння працювати з технічними засобами, аналізувати власне виконання (по запису) з метою усунення недоліків, найбільш повного розкриття авторського задуму. Вміння здійснювати самостійні наукові дослідження у галузі музичного мистецтва, володіти сучасною музикознавчою методологією. Знати основні сучасні положення фундаментальних наук стосовно розвитку музичного мистецтва, вміти застосувати їх для формування світоглядної та наукової позицій.</p>	<p>Методологія наукових досліджень</p>
<p>Здатність оперувати професійною термінологією. Здатність виконувати наукові дослідження як у складі дослідницької групи, так і самостійно, здійснювати авторську наукову діяльність в колективних збірках та монографіях. Здатність самостійно застосовувати методи та засоби пізнання, навчання та самоконтролю для здобуття нових знань. Здатність генерувати нові ідеї. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.</p>	<p>Вміння планувати та проводити наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення. Мати ґрунтовні знання у галузі історичного та теоретичного музикознавства та виконавства, володіти прийомами засвоєння наукової, науково-методичної та публіцистичної літератури та виконання дослідницької роботи. Володіти абстрактним мисленням, аналізом та синтезом, здатністю до критичного осмислення, систематизації, прогнозування, усвідомлення мети та вибору шляхів її досягнення. Вміння застосовувати знання провідних музично-теоретичних систем та</p>	<p>Науково-дослідницька майстерність</p>

	концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у науковій діяльності.	
Здатність уявляти сучасну картину світу на основі цілісної системи гуманітарних знань, орієнтуватися в цінностях життя та культури. Здатність застосування основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно розвитку музичного мистецтва для формування світоглядної позиції. Здатність досліджувати актуальні музично-соціологічні проблеми; проводити емпіричні музично-соціологічні дослідження з різними групами слухачів. Здатність приймати участь у конференціях, круглих столах, дискусіях з питань соціології мистецтва.	Вміння встановити причинно-наслідкові зв'язки із сучасними викликами в соціокультурних реаліях життя суспільства та новітніми тенденціями розвитку музичного мистецтва. Мати навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. Вміння впроваджувати засвоєний термінологічний апарат в конкретні соціологічні дослідження музично-історичного процесу, виконавства, композиторської творчості; вміння застосовувати набуті знання для вивчення типів сприймання і слухання музики; вміння оцінювати музично-художні явища минулого і сьогодення у світлі критеріїв, напрацьованих музично-соціологічною думкою і практикою емпіричних досліджень; вміння обґрунтовувати свою власну думку щодо дискусійних проблем.	Музична соціологія
Здатність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати та аргументувати власну позицію. Здатність до професійного аналізу музично-естетичних стилів та напрямків, опанування нових явищ в музичному мистецтві та формування на даному підґрунті власної оригінальної наукової концепції.	Вміння досліджувати наукову думку з питань теорії та практики мистецької діяльності. Мати навички використання понятійно-категоріального апарату музичного мистецтва. Вміння генерувати нові ідеї. Вміння самостійно визначати: об'єкт, предмет, мету дослідження, очікувані результати та практичне застосування в науковій, виконавській та педагогічній діяльності.	Дипломна робота магістра
Здатність до вивчення мистецтва оркестрування у	Вміння проаналізувати партитури різних напрямків за	Сучасні оркестрові стилі

<p>контексті історичного розвитку; здатність до аналізу стильових ознак оркестрування творів різних епох, напрямків, композиторських шкіл, окремих партитур; здатність до використання основних позицій стильового аналізу, специфіки звучання тембрових груп, різних інструментів у кожному окремому випадку. Здатність до сприйняття нових ідей в оркестровому письмі на базі отриманих ґрунтовних знань історичного розвитку мистецтва оркестрування; здатність до вивчення партитур для накопичення творчого та виконавського досвіду.</p>	<p>загальною схемою стильового аналізу. Вміння виявити темброву драматургію оркестрової партитури. Вміння розглянути оркестрову вертикаль партитури, як показник стильових уподобань композитора.</p>	
--	---	--

II. Цикл професійної підготовки
Дисципліни загально-професійної підготовки
Дисципліни професійної та практичної підготовки

<p>Здатність на високому якісному рівні практично застосовувати педагогічні теорії в музичному навчанні. Здатність планувати педагогічну діяльність, окреслювати цілі та завдання виховання та навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі педагогічної діяльності. Здатність осмислювати власний досвід та передавати його учням у процесі навчання. Здатність застосовувати педагогічні технології на рівні достатньому для реалізації розроблених програм навчальних</p>	<p>Вміння застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі вищих музичних навчальних закладів. Вміння вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Вміння розуміти специфіку психології представників різних соціокультурних груп та адекватно реагувати на їх вимоги у процесі роботи в галузі музичного мистецтва. Вміння проектувати та проводити пошукові та розвідувальні роботи в музичній педагогіці. Мати навички організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Вміння використовувати в музичній педагогіці знання про закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та</p>	<p>Музична педагогіка і психологія вищої школи мистецького спрямування</p>
--	--	--

<p>дисциплін за спеціальністю у вищих навчальних закладах мистецького спрямування.</p>	<p>методології музичного мистецтва. Вміння виконувати завдання та обов'язки інноваційного характеру; формувати установку на пошук взаємозв'язків філософських, соціально-економічних, психологічних, наукових ідей з проблеми навчання, виховання, освіти. Вміння розв'язувати педагогічні задачі та ситуації; сприяти самовизначенню особистості, освоєння нею системи педагогічних цінностей.</p>	
<p>Здатність використовувати знання з базових фундаментальних положень мистецтва композиції, а також музично-історичних та філософсько-естетичних дисциплін. Здатність до глибокого розуміння змісту і взаємозв'язку спеціальних дисциплін: композиції, оркестровки, читання симфонічних партитур, сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналізу музичних творів, українського музичного фольклору та етнографії, музично-теоретичних систем, історії та теорії оркестрових стилів. Здатність сприймати новітні концепції у сфері музичного виконавства, музикознавства, методології з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.</p>	<p>Вміння аналізувати та оцінювати художні явища музичної культури різних часів, вільно орієнтуватися у розмаїтті музичних стилів. Вміння створювати яскраві та переконливі композиції у різних жанрах та формах музичного мистецтва, які свідчать про володіння засобами музичної виразності, вміння створювати актуальні художні образи. Вміння аналізувати музичні твори будь-якого стилю, жанру, форми, складу з використанням будь-якої техніки композиції минулого та сучасного. Вміння поєднувати теоретичне осмислення музики з навиками виконання та читання з листа музичних творів. Вміння використовувати знання історії симфонічного оркестру, історії музичного фольклору у своїй творчості.</p>	<p>Композиторсько-педагогічна майстерність</p>
<p>Здатність до читання партитур та знань про їх графічне оформлення. Здатність до володіння оркестровим голосоведінням та створенням різноманітної оркестрової фактури. Здатність до аналізу</p>	<p>Вміння на високому професійному рівні визначати форму твору, правильно читати текст партитури у тих загальноприйнятих системах викладу, які відрізняють її від запису фортепіанної фактури. Вміння аранжувати фрагменти</p>	<p>Практичне інструментування</p>

<p>визначення закономірності зв'язку інструментування із змістом музичного твору. Здатність застосовувати істотні риси оркестрових стилів найбільш відомих композиторів, як класичних, так і сучасних з тим, щоб свідомо використовувати і розвивати їхній досвід у своїй творчій роботі. Здатність до сприйняття знакових і графічних позначень інноваційних прийомів авангардної музики XX – XXI ст. (сучасної нотної графіки).</p>	<p>фортепіанної фактури в оркестрову тканину різних складів симфонічного оркестру. Вміння аналізувати оркестрову тканину з позиції її тембрової характерності та розуміти значення технічних прийомів оркестровки, які органічно впливають з виразно-сислового значення, сутності музичного тексту.</p>	
<p>Здатність використовувати знання та методи у викладанні спеціальних дисциплін: поступовість викладу, науково-теоретичне підґрунтя, індивідуальний підхід. Здатність розуміти особливості викладання у музичних закладах різних рівнів (музична школа, музичне училище, вищий навчальний заклад). Здатність професійно аналізувати навчальну літературу: посібники, підручники, науково-методичні статті та монографії. Здатність використовувати різнобічні форми роботи на заняттях з композиції, інструментування та читання симфонічних партитур.</p>	<p>Вміння орієнтуватися в основних проблемах викладання спеціальних дисциплін та застосовувати ці знання у кожному конкретному випадку. Вміння аналізувати спеціально підібраний музичний твір (нотний текст) стосовно поставленого завдання з конкретної дисципліни (композиції, інструментування та читання симфонічних партитур). Вміння скласти план роботи по всім спеціальним дисциплінам (курс лекцій, індивідуальний план, поурочний план). Вміння використовувати педагогічний досвід видатних композиторів-музикознавців, відомих композиторських шкіл XX ст.</p>	<p>Методика викладання спеціальних дисциплін</p>
<p>Здатність визначити ролі та місця фортепіанного мистецтва у світовій музичній культурі; здатність опанування творчої спадщини композиторів минулого та сьогодення, які працювали у галузі фортепіанного мистецтва. Здатність розуміти еволюцію музичних стилів та жанрів композиторської</p>	<p>Вміння виконувати опуси з фортепіанного доробку видатних композиторів минулого та сьогодення. Вміння адекватно інтерпретувати твори різних музичних стилів з відповідними виконавськими засобами художньої виразності. Вміння виконувати твори, що належать до всіх різновидів фортепіанного виконавства – сольного, ансамблевого,</p>	<p>Спеціалізоване фортепіано</p>

<p>фортепіанної творчості. Здатність ефективно застосовувати термінологічну систему, що склалася в академічному музичному мистецтві та основні методики викладання гри на фортепіано. Здатність розуміти особливості виконання барочного, класичного, романтичного та сучасного репертуару; володіння широкою палітрою художніх засобів виконавства (штрихи, нюансування, педалізація, агогіка).</p>	<p>концертмейстерського. Вміння аналізувати діяльність видатних вітчизняних та зарубіжних піаністів, характерні особливості їх виконавської майстерності.</p>	
<p><u>Практики:</u></p>		
<p>Здатність до толерантності та коректності ведення наукової дискусії з більш досвідченими опонентами. Здатність встановлення жанрово-комунікативних зв'язків на рівні системи «мова письмена – мова усного повідомлення»; «мислення – стилістика наукового мовлення – діалог». Здатність захищати у публічних виступах основні ідеї, положення та висновки отриманих результатів власного наукового дослідження. Здатність при розробці власних наукових гіпотез не порушувати закон наукової спадкоємності (школи, наукового класу). Здатність диференціювати цитатний матеріал за позиціями: «Теоретична база дослідження»; самостійно встановлювати значущість наукових досягнень згідно позиції ВАК (МОНСМ України) «Наукова цінність».</p>	<p>Вміння вести науковий діалог; володіти психологічним станом і рівнем наукового спілкування. Вміння впроваджувати у власний досвід музикування когнітивних моделей фундаментальних наук (філософія, метафізика, онтологія, психологія, естетика, семіотика, літературознавство, мистецтвознавство). Вміння розрізняти наукові та практичні результати для подальшої екстраполяції у науковий процес та діяльність в системі музичної освіти України. Вміння проводити термінологічний аналіз власного наукового тексту; проводити авто контроль та авто рецензування щодо власних наукових досліджень, а також чужих текстів, впроваджених в науковий обіг.</p>	<p>Наукова</p>

<p>Здатність визначати музично-художній, технічний та естетичний рівень розвитку учня або студента. Здатність використовувати знання методів психологічної діагностики в процесі індивідуального підходу до учня. Здатність ясно і лаконічно висловлювати побажання, ставити чіткі і зрозумілі завдання; обґрунтовано донести до учня трактування художнього образу твору; адекватно оцінювати роботу учня. Здатність виявляти обдарованих учнів і своєчасно спрямовувати їх на професійне музичне виховання та освіту. Здатність до організації процесу навчання; до використання сучасних досягнень методики викладання; до вибору ефективних форм, методів та засобів навчання, враховуючи індивідуальні риси учня.</p>	<p>Вміння розробляти індивідуальну програму музичного та загального розвитку учня. Вміння підбирати репертуар відповідно до рівня професійної підготовки учня або студента з урахуванням його індивідуальних особливостей; планувати урок згідно з методичними вимогами розподілу часу. Вміння показово вірно виконувати твори педагогічного репертуару; робити нескладні транскрипції; зробити педагогічний і методичний аналіз власного, відвіданого уроку.</p>	<p>Педагогічна</p>
<p>III. Вибіркові навчальні дисципліни</p>		
<p>Здатність отримувати актуальну інформацію зі світових фахових видань. Здатність розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й спеціалізовані дискусії за своїм фахом. Здатність ефективно застосовувати риторичні прийоми, які використовуються в презентаціях і виступах іноземною мовою.</p>	<p>Вміння володіти широким спектром мовних засобів, які дозволяють ясно і вільно, в межах відповідного стилю висловлювати свої думки на загальні та професійні теми. Вміння спонтанно висловлюватися іноземною мовою на будь-яку тему в професійних ситуаціях; користуватися професійною лексикою іноземної мови.</p>	<p>Іноземна мова</p>

<p>Здатність логічно правильно, аргументовано та чітко будувати усне та писемне мовлення.</p> <p>Здатність отримувати й використовувати у своїй діяльності знання іноземної мови.</p> <p>Здатність отримувати актуальну інформацію з фахових видань.</p> <p>Здатність володіти іноземною (російською) мовою на рівні, що дозволяє працювати в міжкультурному середовищі, презентувати й захищати результати кваліфікаційної роботи магістра.</p> <p>Здатність розуміти основні ідеї тексту загального та професійного характеру.</p>	<p>Вміння володіти комплексним (гнучким) читанням, яке повинно забезпечувати роботу з науковою літературою з метою аналізу, реферування, рецензування, написання кваліфікаційної роботи магістра, для участі в дискусіях та обговореннях; розуміти лекційний матеріал із профільюючих дисциплін, сприймати та адекватно реагувати на висловлювання під час дискусій і обговорень тем соціокультурної сфери спілкування; вміння брати участь в діалозі та полілозі, вести дискусію; вміння зробити доповідь за матеріалами кваліфікаційної роботи магістра; складати тези доповіді (виступу) за матеріалами кваліфікаційної роботи магістра; писати та оформляти кваліфікаційну роботу магістра; складати діловий документ (заява, автобіографія, діловий лист).</p>	<p>Іноземна мова (російська)</p>
<p>Здатність отримувати й використовувати у своїй діяльності знання іноземної мови.</p> <p>Здатність логічно правильно, аргументовано та чітко будувати усне та писемне мовлення.</p> <p>Здатність розуміти різні види комунікативних висловлювань, а також будувати цілісні й логічні висловлювання різних функціональних стилів з урахуванням мети й ситуації спілкування.</p> <p>Здатність отримувати актуальну інформацію з фахових видань.</p> <p>Здатність володіти іноземною (українською) мовою на рівні, що дозволяє працювати в міжкультурному середовищі.</p> <p>Здатність розуміти основні ідеї тексту навчально-професійного та соціально-культурного спрямування.</p>	<p>Вміння володіти комплексним (гнучким) читанням: навчальним, ознайомчим, оглядовим, реферативним та їх різновидами (ознайомчо-навчальним, оглядово-ознайомчим, ознайомчо-реферативним).</p> <p>Вміння розуміти лекційний матеріал із профільних дисциплін.</p> <p>Вміння сприймати та адекватно реагувати на висловлювання під час дискусій і обговорень тем за обраним фахом та тем соціокультурної сфери спілкування.</p> <p>Вміння складати професійно-орієнтовані тексти різних видів.</p> <p>Вміння аналізування структури тексту навчально-професійного та соціально-культурного спрямування, виділення основних структурно-змістових блоків тексту. Вміння реферування наукового тексту з використанням структурних і композиційних засобів зв'язку.</p> <p>Вміння складати необхідні документи українського діловодства.</p>	<p>Українська мова для іноземців</p>

<p>Здатність до прояву позитивних якостей особистості та управління емоційними станами. Здатність до об'єктивної оцінки явищ на основі засвоєних знань та наявного досвіду. Здатність до планування власної діяльності, розподілу навантаження тощо. Здатність до пропаганди здорового способу життя, підтримання належного фізичного стану для виконання професійних обов'язків.</p>	<p>Вміння оволодіти комплексом фізичних вправ, що сприяють активній самореалізації в професійній діяльності.</p>	<p>Фізичне виховання</p>
		<p>Розробка проектів в галузі мистецтва (Дисципліна не обрана для навчання)</p>

Гарант освітньої програми:

народний артист України, професор, завідувач кафедри композиції та інструментування
В.М. Птушкін

Ректор

Дека́н ви́снавсько-музи́кознавчо́го факультету

Т.Б. Веркіна

С.П. Турнеєв